Suomen startup-yhteisö ry

Eduskunnan Talousvaliokunnalle

Kirjallinen asiantuntijalausunto asiasta E 57/2025 vp EU:n startup- ja scaleup -strategia

Suomen startup-yhteisö kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selvityksestä koskien komission tiedonantoa EU:n startup- ja scaleup -strategiasta.

EU:n tulevaisuutta varjostaa heikko tuottavuuskehitys, ja yritysten kilpailukyvyn säilyttäminen globaaleilla markkinoilla. Tämän takia Suomen startup-yhteisö on tyytyväinen huomatessaan, että EU sekä Suomen päättäjät ovat tunnistaneet startup- ja scaleup -yritysten merkityksen tuottavuuskehityksen, talouskasvun ja kilpailukyvyn säilyttämisessä. Täten Suomen startup-yhteisö yhtyy pääpiirteittäin Suomen hallituksen kantaan, että EU:n startup ja scaleup –strategia on tervetullut ja yhtyy komission näkemykseen innovaatioiden sekä startup- ja kasvuyritysten merkityksestä Euroopan globaalille kilpailukyvylle.

Yleisesti katsottuna Suomen startup-yhteisön näkemyksen mukaan EU:n startup- ja scaleup -strategiassa on pääosittain onnistunut, ja strategian tuottama signaaliarvo eurooppalaisille startup- ja scaleup -yrityksille ja niiden perustajille, sijoittajille ja muille relevanteille tahoille on itsessään jo erittäin positiivinen merkki. Strategiassa korostetut viisi nostettua osakokonaisuutta ovat myös onnistuneesti tunnistaneet tärkeimmät kehityskohteet. Erityisesti näemme, että startup- ja scaleup –yritysten paremman rahoituksen turvaaminen on hyvin tärkeä keino Euroopan globaalin kilpailukyvyn säilyttämisessä.

Innovaatiomyönteinen sääntely

Sääntelyn pirstaleisuus, joka koostuu EU:n jäsenmaiden erilaisista säädöksistä, käytännöistä, rajoituksista, verotuksesta ja muista byrokraattisista tekijöistä, aiheuttaa ylimääräistä kitkaa, kun uusi kasvuyritys kehittää disruptiivista tuotetta tai palvelua. Strategiassa mainittu ns. Euroopan 28. sääntelykehys, jonka tavoitteena olisi poistaa esteitä yritysten perustamiselle, kasvulle ja toiminnalle sisämarkkinoilla on tervetullut uudistus ja onnistuessaan antaisi eurooppalaisille yrityksille paremmat lähtökohdat skaalautumiseen. Mainittakoon, että eurooppalainen yrityslompakko, jonka avulla luotaisiin digitaalinen identiteetti kaikille taloudellisille toimijoille olisi onnistuessaan myös positiivinen kehitysaskel.

Suomen startup-yhteisön mukaan strategiassa mainittu “vapaaehtoinen "innovaatiostressitesti" sisältäen suosituksia innovaatioihin liittyvien vaikutusten järjestelmällisestä arvioinnista kansallisen lainsäädännön valmistelussa” voi epäonnistuessaan vain lisätä byrokratiaa ja täten haitata yritysten synty- ja kasvumahdollisuuksia.

Startup- ja scaleup –yritysten parempi rahoitus

Nähdäksemme nuorten kasvuyritysten paremman rahoituksen turvaaminen on yksi keskeisimmistä keinoista varmistaa, että sekä EU:sta että Suomesta tulee maailman parhain paikka perustaa ja skaalata nuori kasvuyritys. Suomen startup-yhteisö onkin tämän takia julkaissut kesällä selvityksen[1], jossa tutkittiin riskipääoman, riskisijoittajien paikallisuusharhan ja kasvuyritysten välistä suhdetta perehtymällä aiheeseen liittyvään akateemiseen tutkimukseen. Riskisijoittajien paikallisuusharhalla tarkoitetaan riskisijoittajien taipumusta sijoittaa maantieteellisesti lähellä oleviin kasvuyrityksiin. Näin sijoittaja voi pienentää riskisijoittamiseen liittyviä monitorointikustannuksia. Tämän paikallisuusharhan takia kasvuyrityksillä on kannustin sekä perustaa että siirtää toimintaansa lähemmäs riskipääomasijoittajia.

Tyypillisesti nämä riskipääomasijoittajat myös asettavat rahoituksen saannin ehdoksi pääkonttorin siirtämisen maantieteellisesti lähelle heidän omia toimintojaan. Käytännössä nykypäivänä tämä tarkoittaa, että eurooppalainen scale-up siirtää toimintansa Yhdysvaltoihin, jossa yhdysvaltalaiset riskipääomasijoittajat allokoivat yli viisinkertaisen määrän pääomaa myöhemmän vaiheen kasvuyrityksiin verrattuna heidän eurooppalaisiin vastapuoliinsa vuonna 2024. Komissio huomioikin tämän rahoitusvajeen toteamalla "*Rahoitusvaje leimaa korkean riskin ja pääomavaltaisten teknologioiden skaalausrahoitusta, erityisesti yli 100 miljoonan euron investoinneissa.*". Tämä rahoitusvaje todennäköisesti aiheuttaakin osan työpaikkojen siirtymisestä pois Euroopasta.

Nopea markkinoille pääsy

Lab to Unicorn -aloite on lupaava ensimmäinen askel tärkeän ongelmakohdan ratkaisemisessa. Tosin aloite tässä kohtaan ei tarjoa nähdäksemme vielä tarpeeksi konkreettisia ratkaisuja, joten perusteellinen analysointi vaatisi tarkempia yksityiskohtia.

Parhaan osaamisen tukeminen Euroopassa

Nähdäksemme EU:n ehdottama Blue Carpet -aloite on oikein toteutettuna erinomainen ensimmäinen askel. kun taistellaan maailman parhaista tekijöistä.

Pääsy infrastruktuuriin, verkostoihin ja palveluihin

Tunnistettu haaste on oikeanlainen ja aito, mutta ehdotetut toimenpiteet ongelman ratkaisuksi jäävät tässä kohtaan vielä pintapuoliseksi, jonka takia yksityiskohtaisemmat kirjaukset toimenpiteistä olisi tarpeen. Suomen startup-yhteisön mukaan on kuitenkin erinomaista, että komissio tukee taloudellisesti startupien pääsyä tekoälylaskentainfrastruktuureihin.

[1] Local Bias and the Absolute Game: Why Finland Needs Bigger VC Funds - Finnish Startup Community. Kopio saatavilla pyynnöstä.

Yhteenveto

Nähdäksemme EU:n startup- ja scaleup -strategia on pääpiirteittäin onnistunut. Startup- ja scaleuppien merkityksen korostaminen EU:n kilpailukyvyn säilyttämisessä on jo itsessään tärkeä signaali. Strategiassa korostetut viisi nostettua osakokonaisuutta ovat myös onnistuneita. Suomen startup-yhteisö kuitenkin pyytäisi komissiolta osissa osakokonaisuuksia yksityiskohtaisempia tarkennuksia toteutustavoista, jotta perusteellisemmat analyysit olisivat mahdollisia.

Kunnioittaen
Suomen startup-yhteisö

Amir Hassan
Ekonomisti, Suomen Startup-yhteisö
Amir@startupyhteiso.com, 045 8899011